

Kirjoitelma ja tekijän ääni

Kehystämisen yhdyslauseet ylioppilasaineen dialogisuuden hallinnassa

RIITTA JUVONEN

Väitöksenalkajaisesityelmä Helsingin yliopistossa 19. joulukuuta 2014

Kirjailija ja esseisti Tommi Melender kirjoitti kuluvan vuoden lokakuussa blogissaan *Antiaikalainen* esseistiekasta ja esseestä seuraavaa:

Essee edellyttää enemmän kuin mielipiteen. Se edellyttää syvästi persoonallisen näkökulman, hahmotustavan, äänen (ja mielellään myös vastaaänen tai -ääniä). Kun George Orwell kirjoittaa vaikkapa brittiläisistä perinneruoista, teksti vetoaa sellaiseenkin lukijaan, joka ei ole kiinnostunut brittiläisistä perinneruoista tai siitä mitkä niistä maistuvat Orwellin suussa parhaalta. Aiheet tai mielipiteet eivät sanele esseen kiinnostavuutta, vaan esseistin tapa käsitellä niitä. (Melender, 27.10.2014.)

Melender (27.10.2014) puhuu esseestä kirjallisuuden lajina, ammattikirjoittajien tuotoksina. Väitöstutkimuksessani olen tutkinut lukiolaisten kirjoitelmia, suomenkielisiä ylioppilasaineita. Kuten hyvin tiedetään, ylioppilasaine on kirjoitusmuotona säädelty. Aineistonani on kirjoitelmia keväältä 2005, ja tuolloin abiturientit kirjoittivat niitä kahtena päivänä eri puolilla Suomea koululuokissa ja liikuntasaleissa, käsin, ohjenuoranaan lukion äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ja kaikki se kokemus, jota heillä oli aiemmin lukemistaan, kuulemistaan ja kirjoittamistaan teksteistä. Abiturienteilla oli yhteensä tarjolla parikymmentä tehtävänantoa. Niissä pyydettiin esimerkiksi erittelemään omaa suhdetta maaseutuun tai kaupunkiin, tarkastelemaan keittokirjojen suhdetta aikaan, pohtimaan syitä nöyryyttävien televisio-ohjelmien suosioon tai siihen, miksi kauneuteen käytetään niin paljon rahaa.

Melenderin (27.10.2014) kuvaama kaunokirjallinen essee ei kuitenkaan ole mitenkään kaukaa haettu vertailukohta ylioppilasaineelle. Ylioppilasaineen tekstilajia on to-

tunnaisesti verrattu juuri esseeseen. Pohtivuus ja oman asennoitumisen – mielipiteenkin – ilmaiseminen on ylioppilasaineessa tavoitteena. Poimimassani sitaatissa Melder (mp.) mainitsee myös, että kiinnostavaa ei ole se, mitä esseisti sanoo tai kokee, vaan se, miten hän asiat esittää. Tämä on kiinnostava näkökulma myös ylioppilasainetta tarkasteltaessa. Pohtiessaan ylioppilaskokeessa syitä kauneudenhoitoon käytettyyn rahaan lukiolainen kirjoittanee ensisijaisesti läpäistäkseen kokeen. On kuitenkin niin, että läpäistäkseen kokeen kirjoittajan on pohdittava. Keskeiseksi siten osoittautuu, miten tekstiin pohdinta rakennetaan.

Pohtiakseen syitä esimerkiksi nöyryyttävien televisio-ohjelmien suosioon kirjoittajan on esiteltävä enemmän kuin yksi näkökulma asiaan. Lisäksi kirjoittajan on ilmaisettava, millaiset ovat erilaisten näkemysten suhteet ja mikä niistä kenties on kirjoittajan vahvimmin kannattama. Tekstin mittaan kirjoittajan on tehtävä myös oletuksia siitä, mitä tekstin lukija tietää ja mitä tämä lukija on mieltä käsitellyistä asioista. Toisin sanoen kirjoittajan on luotava tekstiin keskustelua.

Englannin kielen tutkijat Geoff Thompson ja Puleng Thetela (1995) ovat käyttäneet tekstin vuorovaikutteisuudesta metaforaa *the sound of one hand clapping* 'yhden käden taputuksesta kuuluva ääni'. Toisin kuin puhutussa keskustelussa, tekstiä tutkittaessa lukijan reaktio ei ole yleensä näkyvässä – on vain teksti ja sen synnyttämä retorinen vaikutelma. Tekstin perusteella, kirjoittajan tekemiä valintoja tarkastelemalla voidaan nähdä heijastuma siitä, millaista vastakaikua kirjoittaja on lukijalta odottanut. Samanlainen tekstin ilmiö on tekstin tekijäkin. Todellisen ylioppilasaineen laatineen lukiolaisen sijaan kyse on lukijalle tekstin perusteella muodostuvasta vaikutelmasta.

Nyt käsillä olevassa tutkimuksessa tekijän ääntä ja ylioppilasaineen pohtivuutta lähestytään dialogisuuden hallinnan näkökulmasta. Dialogisuuden hallintana tutkin juuri sitä, miten tekstissä otetaan huomioon puheenaiheesta aikaisemmin sanottu ja toisaalta oletettu lukija. Tekstin dialogisuuden ajatus palautuu kirjallisuudentutkija Mihail Bahtinin (mm. 1986: 68–69, 94–96) näkemykseen kaiken kielenkäytön dialogisuudesta: lausuma on aina suunnattu jollekulle ja lausuma on myös osa toisten lausumien ketjua. Kielentutkimuksen tarpeisiin tekstin dialogisuuden hallintaa ovat kuvanneet James Martin ja Peter White (2005) systeemis-funktionaaliseen kielioppiin pohjautuvassa suhtautumisen teoriassa. Martinin ja Whiten (mts. 102–104) mukaan tekstissä voidaan antaa tilaa mahdollisille vastaväitteille ja vaihtoehtoisille näkemyksille tai tätä tilaa voidaan kaventaa. Esimerkiksi seuraavaan tapaan (esimerkit ovat väitöskirjani yhteenvedosta, jos en toisin mainitse):

- (1) **Usein ajatellaan**, että kaunistautumisen takana on halu tehdä vaikutus vastakkaiseen sukupuoleen, **mutta** kyse voi olla myös halusta miellyttää itseään. Nykyisissä hyvinvointivaltioissa ihmiset ovat aiempaa huomattavasti rikkaampia, ja heillä on varaa tuhlata ulkonäköönsä. He ovat tyydyttäneet muut tarpeensa ja haluavat panostaa omaan hyvinvointiinsa.

Esimerkki 1 alkaa lauseella *usein ajatellaan*, jonka jälkeen kerrotaan se, mitä ajatellaan. Kutsun lausetta *usein ajatellaan* kehyslauseeksi – passiivimuotoinen *ajatella*-verbi ja sana *usein* kehystävät *että*-lauseen kuvaaman väitteen yleiseksi ajattelutavaksi. Virke

kuitenkin jatkuu. Seuraa *mutta*-sana, ja alun yleiseksi ajattelutavaksi arvioitu näkemys haastetaan nyt väitteellä *kyse voi olla myös halusta miellyttää itseään*. Tätä väitettä esimerkissä sitten perustellaan. Esimerkissä lukijan mahdollisesti kannattama näkemys kauneudenhoidosta otetaan siis huomioon, mutta sen rinnalle tarjotaan silti toista näkemystä.

Tekijän ääntä ja toisia ääniä voi lähestyä kielitieteen keinoin monestakin näkökulmasta. Itse asiassa voidaan ajatella, että kaikki kielen valinnat vaikuttavat siihen, millaisena tekijän asennoituminen kielenkäytössä välittyy (erilaisista luokitteluista ks. Thompson & Hunston 1999). Tämän tutkimuksen fokukseen valikoituivat kehystämisen yhdyslauseiksi nimittämäni lauserakenteet. Seuraavat keksityt esimerkit havainnollistavat tutkimuskohdettani:

- (2) On tärkeää, että vanhan kissan hampaat ovat kunnossa.
- (3) Monesti uskotaan, että oman kissan hampaat ovat kunnossa, vaikka todellisuudessa ientulehdus vaivaa.
- (4) Tiedän, että kissani hampaat ovat kunnossa.
- (5) Eläinlääkäri kertoo, kuinka kissan hampaat pestään.

Kehystämisen yhdyslauseissa on siis ensin kehyslause (*on tärkeää, monesti uskotaan, tiedän ja eläinlääkäri kertoo*). Se kehystää jäljessä seuraavan *että*-, *kuinka*- tai *miten*-lauseen tai joissain tapauksissa aineistossani partisiippirakenteen.

Kehystämisen yhdyslauseet valikoituivat tutkimukseni kohteeksi ensinnäkin siksi, että havaitsin tutkimukseni alkuvaiheessa niiden jakautuvan aineistossani kiinnostavalla tavalla. Toisissa kirjoitelmissa niitä oli runsaasti, toisissa ei juuri lainkaan. Näytti siltä, että ainakin tehtävänannolla oli vaikutusta siihen, löytyikö kirjoitelmasta kyseisiä yhdyslauseita.

Toinen kiinnostava näkökulma oli se, että yhdyslauseiden päälauseessa ilmaistaan näkökulma tai asennoituminen siihen, mitä sivulauseessa sanotaan. Näin on esimerkkipätkässä 2. Toisaalta kehyslauseessa voidaan ilmaista lähde sivulauseessa esitellylle väitteelle. Esimerkeissä 3, 4 ja 5 tehdään näin. Aiempaa tutkimusta seuraten voidaan sanoa, että kehystämisen yhdyslauseissa on aina eräänlainen kertojan taso, joka osoittaa, miten sivulauseen kuvaamaan asiointilaan tulisi suhtautua (ks. mm. McGregor 1994: 77–78; Leech & Short 2007 [1981]: 255–260; Kalliokoski 2005: 17–18; Shore 2005: 51–67). Aiemmassa tutkimuksessa on myös havaittu, että kehystämisen yhdyslauseilla voidaan osoittaa, mitä mieltä ollaan puheenalaisesta asiasta, mitä keskustelussa tai tekstissä on tapahtunut tai tulee tapahtumaan. Lisäksi ja samanaikaisesti niillä voidaan ylläpitää suhdetta lukijaan tai puhelukumppaniin. (Ks. mm. Luukka 1992: 92–107; Mäntynen 2005: 273–277; Laury 2012; myös mm. Hyland & Tse 2005; Verhaegen 2005: 133–136.)

Väitöstutkimuksessani osoitan, että edellä mainitun kaltaisten yhdyslauseiden ympärille syntyy dialogisuuden hallinnan retorisia kuvioita, joista osa on aineistossani ki-

teytyneitä ja toistuvia. Näissä kuvioissa tekijä saattaa ohjata lukijaa tulkitsemaan esitetyt puheenaiheet tietyllä tavalla ja olemaan samaa mieltä kanssaan. Toisaalta tekijä voi jättää oman kantansa ilmaisemattakin tai esitellä tasavahvoja väitteitä. Kiteytyneimmät ja helpoimmin erottuvat retoriset kuviot liittyvät aineistossani päättelyyn, kahden vastakkaisen väitteen kilpailuun, myönnytykseen ja tekstin puheenaiheen suuntaamiseen. Nämä kuviot ovat pohtivan ja argumentoivan tekstin kannalta paitsi odotuksenmukaisia myös keskeisiä.

Havainnollistan kuvioista nyt yhtä. Seuraava esimerkki on kirjoitelmasta, jonka tehtävänannossa on pyydetty pohtimaan syytä televisio-ohjelmien nöyryyttävyyteen:

- (6) Miten sitten nöyryytysohjelmat ovat saaneet niin vahvan jalansijan ennen kovin konservatiivisilla ohjelmamarkkinoilla? Syynä saattaa olla uutuuden viehätyksen lisäksi myös yhteiskunnassamme vallitseva liiallinen mielihyvän tunne. Suomessa ei kadulla liikkueensa tarvitse pelätä henkensä puolesta niin kuin Irakissa, ja terveydenhuoltojärjestelmä toimii. Kaikki on siis periaatteessa hyvin. Hyvinvointiyhteiskunnan haitallisena sivutuotteena on kuitenkin syntynyt tyytymättömyyttä jo hyvin olevia asioita kohtaan. Ihmiset eivät enää kaipaa sitä tavallista. Kaiken on oltava uutta ja mullistavaa. **Siispä ei olekaan mitenkään suuri ihme, että tosi-tv on vakiinnuttamassa paikkansa katsotuimpien ohjelmien listalla.**

Tehtävänannon kysymys ilmaistaan hivenen muunneltuna esimerkin ensimmäisessä lauseessa. Tämän jälkeen seuraa neljän virkkeen vastausehdotelma kysymykseen. Esimerkin viimeisessä virkkeessä on kehystämisen yhdyslause. Siinä kehyslauseen ilmauksella *ei ole ihme* ja päätelmää ilmaisevalla sanalla *siispä* merkitään jäljessä tuleva *että*-lause odotuksenmukaiseksi. *Että*-lauseessa taas on uudelleen tehtävänannossa (ja esimerkin alussakin) esitettyyn kysymykseen sisältyvä väite.

Esimerkin kuviota nimitän päättelykuvioksi. Siinä vastataan tehtävänantoon kertomalla syy kysyttyyn asiointilaan mutta lisäksi osoitetaan tehtävänannon väite odotuksenmukaiseksi lopputulokseksi tekijän tekemästä päätelmästä. Tehtävänannon väite on siis eräänlainen argumentoinnin maali, johon kuviossa pyritään. Dialogisuuden hallinnan näkökulmasta kyse on nähdäkseni siitä, että tekstissä lukijaa kuljetetaan tekijän osoittamaa päättelyn polkua myöten. Mahdollisille toisille näkökulmille annetaan sijaa alun kysymyksessä, mutta vastaus esitetään saman tien niin, ettei vaihtoehtoisia asiointiloja esitellä.

Kun tutkimustuloksiani vertaa muuhun kirjoitetusta ja puhutusta vuorovaikutuksesta tehtyyn tutkimukseen, käy ilmi, etteivät kuvaamanilaiset retoriset rakenteet ole vain ylioppilasaineelle tyypillinen ilmiö – osa kuvioista tunnetaan kasvokkaisesta, puhutusta vuorovaikutuksesta, journalistisista ja tieteellisistä teksteistä ja esimerkiksi verkon kirjoitetusta vuorovaikutuksesta (ks. esim. Kauppinen 2006; Niemi 2010; Laury 2012; Virtanen, tekeillä). Olisi ehkä epäodotuksenmukaistakin ajatella, että ylioppilastutkinnon äidinkielenkokeessa käytettäisiin sellaisia retorisia keinoja, joita ei muualla lukiolaisten tekstimaailmassa esiinny. Ja toisinpäin – on havaittu, että tekstin tavanomainen vuorovaikutus on tietyn osin kulttuurisidonnaista (ks. esim. Hoey 2001: 121–

123). Edellä mainitut retoriset keinot voidaan ajatella suomalaiselle ja laajemmin länsimaiseksi katsotulle vuorovaikutukselle kulttuurisesti tutuiksi.

Kaikki aineistoni yhdyslauseet eivät kuitenkaan ole osa selvärajaista ja funktioltaan selväpiirteistä retorista kuviota. Yhdeksi analyysiä mutkistavaksi tekijäksi osoittautuivat jaksot, joissa varsinaisesta pohdinnan linjasta poikettiin kuvaukseen tai kerrontaan. Kuvausjakso saattoi levitä tekstissä laajallekin. Havainto ohjasi analysoimaan tarkemmin yhdyslauseen ympärillä olevaa tekstityyppiä, jotta sain paremman otteen siitä, mikä kaikki yhdyslausetta ympäröivässä tekstissä lopulta vaikutti siihen, muodostuiko yhdyslauseen ympärille retorinen kuvio.

Seuraavassa esimerkissä käsitellään tosi-tv-ohjelmien katsomiskokemusta:

- (7) Omassa turvallisessa kotipesässä ja lämpöisten sohvatyynyjen välissä on liian helppoa toivottaa televisio-ohjelmien näyttelijät manalan majoille. On liian helppoa ajatella, että televisiossa ihmisillä ei oikeasti ole tunteita, vaan kaikki onkin vain näyteltyä. On hauskaa seurata näitä ihmisiä, kuin pieniä laboratoriohiiriä, ja katsoa miten he reagoivat eri tilanteisiin, sekä arvuutella, kuinka he selviävät niistä.

Esimerkissä on siirrytty kirjoitelman argumentoinnin tasosta kuvauksen tasoon, television ääreen. Esimerkissä kuvataan aikaan ja paikkaan sitomatonta, mahdollisesti toistuvaakin ajattelua ja ohjelman seuraamista. Kehystämisen yhdyslauseita on esimerkissä useita, ja ne ovat muodoltaan samankaltaisia: niissä ajattelu tai havainnointi evaluoidaan hauskaksi tai helpoksi. Kehyslauseissa näkökulma on sillä tavalla avoin, että ajattelijan tai katselijan paikalla voi olla kuka tahansa. Esimerkin kaltaisilla kuvauksilla lukijan silmien eteen tuodaan jokin näkymä, ja lukija kutsutaan osallistumaan siihen – ajattelemaan ja näkemään se, mitä tekijäkin ajattelee ja näkee. Lisäksi lukijalle tarjotaan tekstissä hyväksyttäväksi tietynlaista affektia, jonkin televisio-ohjelman seuraamisen on esimerkiksi hauskaa.

Kehystämisen yhdyslauseiden ympärillä syntyvillä retorisilla kuvioilla on ylioppilasaineessa siis monta tehtävää. Edellä mainituissa esimerkeissä teksti kutsuu lukijaa osallistumaan tekstin tapahtumiin. Lisäksi kuvat sidostavat tekstiä. Laajimmat aineistoni kuvat etenevät vaihe vaiheelta ja muodostavat useita virkkeitä toisiinsa sitovan kokonaisuuden. Niillä on siten oma osansa ylioppilasaineen pohdinnan rakentamisessa.

Tutkimukseni on ollut luonteeltaan tekstintutkimusta, jossa kiinnitetään huomio paitsi tietyn tekstin, tekstijoukon tai tekstilajin ominaisuuksiin myös tarkemmin tutkittavaan ilmiöön liittyvien kielenpiirteiden kieliopillisiin ominaisuuksiin. Tällainen lähestymistapa on ollut fennistisessä tekstintutkimuksessa viime vuosina varsin yleinen (tarkemmin ks. esim. Honkanen 2012: 211–213; Makkonen-Craig 2014). Tutkimukseni kohde, tekstin dialogisuuden hallinta, on ilmiö, jonka toteutumiseen vaikuttaa yhtäaikaaisesti moni kielenpiirre. Analyysin valinnat eivät ole tällöin täysin ongelmattomia. Katsomalla tarkasti yhtä kielenpiirrettä saa näkyviin sen merkityksen valitussa tekstijoukossa mutta kaikki muu valitun ilmiön toteutumiseen vaikuttava jää rajauksen ulkopuolelle. Jos laajentaa tutkittavien kielenpiirteiden joukkoa, on taas pohdittava, kuinka hienosyisesti tutkimuksen keskiössä olevia kielenpiirteitä voi analysoida

ja tuleeko ilmiön kannalta merkitykselliset seikat lopulta analysoitua. Olen tutkimuksessani tasapainoillut näiden valintojen välillä.

Valitsemani tutkimustapa tarkastelee kirjoitettua tekstiä varsin läheltä ja tutkimustavalla on nähdäkseni etunsa. Tutkimuksessani käy ilmi, että yhdyslauseen muotoilu vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisessa retorisessa kuviossa se voi olla osana. Toisaalta pyrin havainnollistamaan kieliopin ja tekstin jatkuvaa suhdetta. Yhdyslauseen funktioita tekstissä ei nähdäkseni voi tarkastella analysoimatta sen suhdetta tekstiyhteyteen, tekstilajiin ja muuhun laajempaan kontekstiin. Tutkimukseni osoittaa, että kun ylioppilasaineen kaltaista varioivaa ja kompleksista tekstilajia tarkastelee lähi-etäisyydeltä, saadaan näkyviin niitä ilmiöitä, jotka lopulta auttavat selittämään tekstilajin tyyppillisyyksiä ja toisaalta sen variaatiota.

Lähteet

- BAHTIN [BAKHTIN], M. M. 1986 [1952–1953]: The problem of speech genres. – Caryl Emerson & Michael Holquist (toim.), *Speech genres and other late essays* s. 60–102. Englanninkielinen käännös Vern W. McGee. Austin: University of Texas Press.
- HOEY, MICHAEL 2001: *Textual interaction. An introduction to written discourse analysis*. London: Routledge.
- HONKANEN, SUVI 2012: *Kielioppi ja tekstilaji. Direktiivin muotoilusta viraston ryhmäkirjeissä*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrialaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7731-9>.
- HYLAND, KEN – TSE, POLLY 2005: Evaluative *that* constructions. Signaling stance in research abstracts. – *Functions of Language* 12 s. 39–63.
- KALLIOKOSKI, JYRKI 2005: Referointi ja moniäänisyys kielenkäytön ilmiöinä. – Markku Haakana & Jyrki Kallioikoski (toim.), *Referointi ja moniäänisyys* s. 9–42. Tietolipas 206. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KAUPPINEN, ANNELI 2006: Polyseeminen *vaikka* ja neuvottelun retoriikka. – *Virittäjä* 110 s. 162–187.
- LAURY, RITVA 2012: Taking a stance and getting on with it. The form and function of Finnish finite clausal extraposition construction. – *Text & Talk* 32 s. 503–524.
- LEECH, GEOFFREY – SHORT, MICK 2007 [1981]: *Style in fiction. A linguistic introduction to English fictional prose*. Toinen laitos. Harlow: Pearson Longman.
- LUUKKA, MINNA-RIITTA 1992: *Akateemista metadiskurssia. Tieteellisten tekstien tekstuaalisia, interpersonaalisia ja kontekstuaalisia piirteitä*. Korkeakoulujen kielikeskuksen julkaisuja nro 26. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- MAKKONEN-CRAIG, HENNA 2014: The emergence of a research orientation. Dialogically oriented linguistic discourse analysis. – Anna-Malin Karlsson & Henna Makkonen-Craig (toim.), *Analysing text AND talk / Att analysera texter OCH samtal*. FUMS-rapport 233. Uppsala: Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. <http://www.nordiska.uu.se/publikationer/fums/?languageId=1>.
- MARTIN, J. R. – WHITE, P. R. R. 2005: *The language of evaluation. Appraisal in English*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- MCGREGOR, WILLIAM 1994: The grammar of reported speech and thought in Goonyandi. – *Australian Journal of Linguistics* 14 s. 63–92.

- MELENDER, TOMMI 27.10.2014: Esseen aika. – *Antiaikalainen*. <http://antiaikalainen.blogspot.fi/2014/10/esseen-aika.html> (29.1.2015).
- MÄNTYNEN, ANNE 2005: Referointi tekstilajipiirteenä. Esimerkkinä kielijutut. – Markku Haakana & Jyrki Kalliokoski (toim.), *Referointi ja moniäänisyys* s. 258–281. Tietolipas 206. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- NIEMI, JARKKO 2010: Myönnyttelymuotti. Erimielisyyttä enteilevä samanmielisyyden konstruktio. – *Virittäjä* 114 s. 196–222.
- SHORE, SUSANNA 2005: Referoinnista projektioon ja metarepresentaatioon. – Markku Haakana & Jyrki Kalliokoski (toim.), *Referointi ja moniäänisyys* s. 44–82. Tietolipas 206. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- THOMPSON, GEOFF – HUNSTON, SUSAN 1999: Evaluation. An introduction. – Susan Hunston & Geoff Thompson (toim.), *Evaluation in text. Authorial stance and the construction of discourse* s. 1–27. Oxford: Oxford University Press.
- THOMPSON, GEOFF – THETELA, PULENG 1995: The sound of one hand clapping. The management of interaction in written discourse. – *Text* 15 s. 103–127.
- VERHAGEN, ARIE 2005: *Constructions of intersubjectivity. Discourse, syntax and cognition*. Oxford: Oxford University Press.
- VIRTANEN, MIKKO T. (tekeillä): Akateeminen kirja-arvio moniäänisenä toimintana. Kolmen kielellisen resurssin dialogistista tarkastelua. Väitöskirjan käsikirjoitus. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.

Riitta Juvonen: *Kirjoitelma ja tekijän ääni. Kehystämisen yhdyslauseet ylioppilasaineen dialogisuuden hallinnassa*. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos 2014. Artikkeliväitöskirjan yhteenveto on luettavissa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-0264-5>.

Kirjoittajan yhteystiedot:
etunimi.sukunimi@helsinki.fi